

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 13. maj 2003

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i en multinational sikringsstyrke i Irak

[af udenrigsministeren (Per Stig Møller)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 6. maj 2003 og var til 1. behandling den 8. maj 2003. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 50 spørgsmål til forsvarsministeren og udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

Nogle af udvalgets spørgsmål og forsvarsministerens og udenrigsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, DF og KF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget bemærker, at Danmark, med et flertal i Folketinget bag sig, har deltaget militært i krigen i Irak på USA og Englands side. Det var uden et direkte mandat fra FN og ikke med socialdemokratiske stemmer.

Når Danmark på denne måde har deltaget, er landet, efter at de egentlige kamphandlinger er ophørt, ifølge den humanitære folkeret en del af en besættelsesmagt. Besættelsesmagten er således ansvarlig for befolkningens velfærd i det besatte område. Der henvises til Udenrigsministeriets notits af 8. april 2003 fra Folkeretskontoret og udenrigsministerens svar på spørgsmål 24.

Det ville herefter være oplagt, at FN efter beslutning i Sikkerhedsrådet ville vedtage en resolution, således at et FN-mandat ville danne grundlaget for den videre indsats med genopbygning af Irak, men et mandat foreligger ikke, og i konsekvens her af finder Socialdemokraterne det vigtigt at medvirke, også med et militært/humanitært bidrag i denne fase af Irak-krisen, for hurtigst muligt at skabe fred, stabilitet og tålelige forhold for det irakiske folk.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at der i beslutningsforslaget anvendes en term, der hedder »det internationale samfund«. Betænker man beslutningsforslagets optagethed af det internationale samfund, står det i stærk kontrast til FN's rolle, idet det jo klart er erkendt i beslutningsforslaget, at FN er koblet ud. At de 16 deltagende lande skulle repræsentere verdenssamfundet kan undre.

Om krigen var rimelig, retfærdig, legitim eller ej, handler også om den efterfølgende fase. Styrkerne sendes ned i en situation, der også i beslutningsforslaget betegnes som spændt, og det omfatter 380 mand. Med forslaget bevæger vi os fra at være en krigsførende magt til at være en besættelsesmagt.

Der er ingen tvivl om, at det store flertal i den irakiske befolkning er oprigtig glade for, at de er sluppet af med Saddam Hussein. Men SF er ikke i tvivl om, at den irakiske befolkning heller ikke ønsker en besættelse udefra. Det tyder langt de fleste tilkendegivelser da også på, selv fra shiamuslimerne, hvis støtte man ellers havde regnet med. Der er ingen tvivl om, at den største tilfredshed findes i den kurdiske befolkningsgruppe. Billedet er således ikke entydigt. Det er derfor til et i mere end én forstand konfliktfyldt område, danske styrker skal udsendes.

Netop fordi situationen er så kompleks og indeholder så mange modsætninger og farlige elementer som den gør, er det afgørende, at FN placeres i den centrale rolle i forhold til Iraks fremtid. Fra SF's side er vi helt enige i, at det er nødvendigt med en militær tilstedeværelse i den nuværende situation – alt andet ville være et fatalt svigt. Men det er ganske afgørende, at FN er i den centrale position også i forhold til det, der skal ske militært.

Det er værd at bemærke, at fremtrædende medlemmer af den amerikanske regering, konsekvent har modarbejdet FN-sporet. Med Rumsfeld og Cheney i spidsen er der blevet gjort store anstrengelser for at forhindre, at FN kom til at spille nogen som helst afgørende rolle. Det samme har i øvrigt den danske statsminister.

Det finder SF kortsigtet og i modstrid med ønsket om et internationalt forpligtende samarbejde indenfor rammen af »verdenssamfundet«. For dette gælder ikke kun i den militære del af indsatsen – det gælder i langt højere grad i forhold til de øvrige opgaver der forestår; håndhævelse af lov og orden, beskyttelse af befolkningen, rammerne for landets genopbygning og den politiske overgangsproces, samt hvem skal have adgang til de irakiske rigdomme. Hvis projektet er en demokratisering af Irak er brugen af det forhadte politi, som i årevis har håndhævet undertrykkelsen, så er løsningen ikke en besættelse fra koalitionslandene med brug af f.eks. irakisk politi.

Det er nu besættelsesmagterne, der med forskellige motiver, der skal stå for dette. Det bør være en legitim magt som repræsenterer netop verdenssamfundet, en magt som ikke er behæftet med den modvilje og modstand fra lokalbefolkningen som vil være en besættelsesmagts vilkår.

Ét er at vinde en krig, noget andet er at vinde den svære fred. Det viser begivenhedsforløbet indtil nu kun alt for tydeligt.

Vi sender danske soldater ud på en farefuld mission med farer for miner og specielt for ueksploderet ammunition, uran-armeret ammunition, ueksploderede klyngebomber etc. Også faren for terrorisme og andre former for trusler vurderes som høje.

Fra SF's side støtter vi gerne en genopbygning af Irak, ikke kun gerne, vi mener, det er vores pligt, vi anerkender som sagt også nødvendigheden af militær tilstedeværelse i Irak i den nuværen-

de situation. Men for os er det helt afgørende, at FN placeres i den centrale rolle, det sker som bekendt ikke, og derfor kan SF ikke støtte forslaget.

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at Danmark med udsendelsen af dansk militær til Irak bakker utvetydigt op bag USA og England som besættelsesmagter i Irak. Danmark indgår nu som et militært led i besættelsen af Irak, og bliver en brik i besættelsesmagtens administration og kontrol af Iraks økonomiske ressourcer og den politiske forvaltning af landet. Danmark bliver medansvarlig for de afgørelser som de amerikanske embedsmænd og militære, som de hovedansvarlige, træffer i Irak.

Regeringen skriver i svar til Forsvarsudvalget (i svaret på spørgsmål 34), at »Det vil derfor være rigtigst at betragte USA og UK som besættelsesmagter for de dele af Irak, som de fysisk og faktisk kontrollerer. Danmark kontrollerer på nuværende tidspunkt ikke dele af det irakiske territorium og kan allerede af den grund efter regeringens opfattelse ikke anses som besættelsesmagt«.

Samtidig konstaterer regeringen, at »Ved indsættelse af et dansk bidrag til en sikringsstyrke vil Danmark kunne bidrage til besættelsesmagtens, i det konkrete tilfælde Storbritanniens, udøvelse af sine rettigheder og forpligtelser efter den humanitære folkeret«.

På et spørgsmål om hvordan regeringen vil opfatte, og reagere på, voldelige reaktioner som kommer til udtryk fra den irakiske befolknings side overfor besættelsesmagtens militære, økonomiske og politiske diktater, skriver regeringen i sit svar at:

»Voldelige reaktioner mod udenlandske militært og civilt personel, samt mod den øvrige irakiske civilbefolkning, skal selvsagt bringes til ophør, således at lov og orden kan opretholdes og de ansvarlige retsforfølges. I den forbindelse bemærkes, at det danske styrkebidrag udsendes med et klart mandat til om nødvendigt at anvende fornøden magt bl.a. til at løse sine opgaver«.

Vi kan konstatere, at den danske militære delegation i sidste ende er underlagt den centrale amerikanske kommando i Bagdad. Vi kan konstatere at den danske delegation i den provins hvor den skal fungere, er underlagt britisk regional kommando. Dermed er det åbenbart at den danske militære delegation vil fungere som besættelsesmagtens forlængede arm. For den irakiske befolkning vil der ikke være nogen principiel forskel på det amerikanske, engelske og danske militær.

Enhedslisten vil gøre opmærksom på, at regeringen i sit notat af 28. april 2003 om »Irak og besættelsesmagtens forpligtelser over for civilbefolkningen« konstaterer at ifølge den humanitære folkeret er en besættelsesmagt de facto, ikke de jure myndighed i det besatte område: »Det betyder bl.a., at der ikke er en pligt i international ret for civilbefolkningen til at efterleve besættelsesmagtens anvisninger. Besættelsesmagten er ansvarlig for det besatte områdes befolknings velfærd«.

Enhedslisten konstaterer samtidig, at regeringen i sit svar på spørgsmål 32 om ikke Iraks nationale ressourcer, økonomi m.v. er en del af det som man i folkeretten kan betegne som befolkningens liv, ejendom og velfærd, skriver at: »Regeringen er enig i, at Iraks økonomi og nationale ressourcer, herunder landets oliereserver, er omfattet af den humanitære folkerets regler om beskyttelse af befolkningens liv, ejendom og velfærd. Administrationen heraf skal naturligvis ske med respekt for den humanitære folkerets regler, til gavn for den irakiske befolkning«.

Det er klar tale. Men Enhedslisten kan samtidig konstatere, at den amerikanske administration, dels i Washington, dels i Irak allerede er begyndt at disponere over de irakiske olieressourcer, deres administration, aftalt kontrakter med amerikanske firmaer om olie, samt om adskillige andre projekter.

Det forekommer ikke usandsynligt, at når konsekvenserne af de amerikanske beslutninger går op for den irakiske befolkning, så vil der komme reaktioner imod disse amerikanske beslutninger. Derfor stillet Enhedslisten bl.a. stillet spørgsmål om hvordan regeringen vil opfatte reaktioner, herunder voldelige, på disse konkrete beslutninger. Her vælger regeringen desværre at svare med besættelsesmagtens sprog om at »lov og orden kan opretholdes og de ansvarlige retsforfølges«. Man må spørge om det ikke er i modstrid med den holdning som regeringen fremlægger i sit notat fra den 28. april 2003, hvori det konstateres, at der ikke er en pligt for civilbefolkningen til at efterleve besættelsesmagtens anvisninger?

Enhedslisten har ikke tillid til at den amerikanske »løsningsmodel« for Irak, som vi har set den fremstillet og foreløbig realiseret, vil fremme demokratiet i Irak og øge stabiliteten i området. Tværtimod er det slående, at USA har brugt utrolig mange kræfter på at få den militære sejr over Saddam Hussein, men tilsyneladende ikke har brugt mange kræfter på at overveje den civile situation i Irak efter Saddam Hussein. Det seneste bevis på denne mangel på interesse eller viden om hvad der sker i Irak, og hvordan dette samfund er skruet sammen, ser vi af beslutningen om at udskifte de to politiske hovedfigurer USA indsatte for få uger siden. Den amerikanske Jay Garner og Barbara Bodine, de facto-borgmester i Bagdad. Til Politiken den 12. maj 2003 siger Barbara Bodine, efter at have fået tre dage til at pakke og forsvinde fra Bagdad, at »Vi planlagde og planlagde og tænkte og tænkte, men da det kom til stykket, vidste vi ikke, hvad vi gik ind til. Der har været en konstant revurdering«.

Før selve krigen gik i gang affærdigede den amerikanske og engelske regering at olien skulle spille en rolle i deres overvejelser om Irak. Det samme gjorde den danske regering som sagde at det drejede sig om at få afskaffet de masseødelæggelsesvåben som Saddam Hussein havde. Men det er symptomatisk, at da USA rykkede ind i Bagdad var olieministeriet et af de få offentlige bygninger, som man sørgede for der ikke skete angreb på eller plyndringer af, mens det samme ikke gjaldt for hospitaler og lignende.

Desuden kan vi også konstatere, at f.eks. det amerikanske firma Halliburton og dets underafdeling Kellogg Brown and Root har fået lukrative kontrakter med det amerikanske forsvarsministerium i forhold til den irakiske olieindustri infrastruktur. Kellogg Brown and Root har fået tildelt en kontrakt, som ovenikøbet blev holdt hemmelig i fem uger på dette område. Det pudsige er, at netop Halliburton er det firma som den nuværende vicepræsident Dick Cheney spillede en ledende rolle i før han blev vicepræsident. Han er åbenbart så vigtig for firmaet, at han, ifølge selskabets egne oplysninger, får tildelt årlige betalinger på op til en million dollars for sine tjenester for Halliburton.

Samtidig løber der hele tiden andre oplysninger ind om hvad de forskellige amerikanske ministerier har tildelt af kontrakter til amerikanske firmaer. Det kan man følge med i ved at abonnere på State Departments nyheds-mailservice, som er gratis.

Her kan man få at vide, at USA og Australien er gået sammen om en omstrukturering af den irakiske landbrugssektor. Her oplyses det, at det amerikanske økonomiministerium har sat en task force til at komme med en plan for en rekonstruktion af de økonomiske nøgleinstitutioner i Irak, og at dette vil komme til at inkludere »væsentlige reformer«.

Der tegner sig et billede af en amerikansk de facto overtagelse af kontrollen med Irak. Da den danske udviklingskommissær i EU, Poul Nielson, i sidste uge beskyldte USA for at det samme, må man sige, at han i realiteten bare udtrykker det mange tænker. Og med den danske militære delegation kommer Danmark til at indgå som faktor der underbygger og legitimerer denne udvikling, hvad enten vi kan lide det eller ej.

Enhedslisten har foreslået, at det i stedet bliver FN som kommer ind i billedet. Det er FN som har de forskellige eksperter i forhold til genopbygning, i forhold til nødhjælp, i forhold til hvordan man sørger for at igangsætte det nødvendige lokale arbejde, osv. Det er FN som mange gange før har været den organisation som skulle ind for at rydde op efter at stormagterne har sluppet deres militære isenkram løs. Så når USA nu insisterer på at FN kun skal have en rådgivende rolle og være underlagt hvad den amerikanske administration i sidste ende beslutter, er der for Enhedslisten tale om en økonomisk og politisk udnyttelse af den humanitære situation, man som besættelsesmagt selv har skabt.

Dette har allerede fået konsekvenser for Blairs regering i England. Her er den engelske udviklingsminister, Claire Short, trådte tilbage den 12. maj 2003. Hun giver som begrundelse, at hun havde fået garanti fra Blair for at efter Irak-krigen så ville FN komme til at spille en central rolle i genopbygningen af Irak. Med det udspil til FN-resolution som er lagt på bordet må man konstatere at Blair igen, hvis han ellers mente det han lovede Short, og offentligheden igen, er kommet til kort overfor Bush-regeringen.

Den fejl begår vores egen statsminister ikke. Man må konstatere, at med statsminister Anders Fogh Rasmussens udtalelser i forbindelse med hans besøg i USA, har Danmark entydigt anbragt sig på USA's side, et dårligt valg. Enhedslisten går ind for at FN kommer ind i Irak og i samarbejde med, og med accept fra, den irakiske befolkning og deres organisationer begynder arbejdet på at genopbygge landet. Vi har ingen tillid til den nuværende »koalitions« mål og midler, for at sige det lige ud.

Samtidig må man sige, at det spørgsmål som oprindeligt igangsatte det hele, og som har domineret Irak-konflikten i årevis: spørgsmålet om masseødelæggelsesvåben, efterhånden har nået det absurde niveau.

Den danske regering var med til at godkende at USA og England gik i gang med krigen mod Irak, fordi USA ikke ville give FN's våbeninspektører mere tid til at lave deres arbejde færdigt. Det ville USA ikke, og nu må man konstatere, at det hverken under krigen eller i den periode som er gået siden, er lykkedes for den specialgruppe som USA sendte til Irak, at finde nogen masseødelæggelsesvåben. I Politiken den 12. maj 2003 siger oberst Richard McPhee fra denne gruppe, at »Det var ikke for ingenting, at vi gav vores folk beskyttelsesdragter på, hvis Irak overvejede at bruge de våben, må der have været noget at anvende. Og vi har ikke fundet det«.

I samme artikel konstaterer flere af specialgruppens medlemmer, at de har undersøgt de snesevis af steder som udenrigsminister Colin Powell gav FN's Sikkerhedsråd om eksistensen af flere hundrede tons biologiske og kemiske stoffer, missiler og raketter, og efter mange misisoner uden resultater, har mistet troen på at de finder noget.

For Enhedslisten kan sådanne oplysninger ikke tolkes som andet end at USA simpelthen systematisk har vildledt FN's Sikkerhedsråd og verdensoffentligheden for derigennem at skabe opbakning til en militær invasion, som USA under alle omstændigheder ville have, uanset masseødelæggelsesvåben eller ej.

Enhedslisten er godt klar over at man i USA har besluttet at udsende en ny Irak Overvågning Gruppe, som skal bestå af 1.000 våbeneksperter, som regeringen redegør for i svar på spørgsmål 44. Vi har også læst artikler i den amerikanske presse om at man i den amerikanske regering overvejer at udvide denne gruppe til 2.000 eksperter under indtryk af opgavens karakter.

Men vi opfatter det som ødelæggende for troværdigheden af dette arbejde, at USA selv vil afgøre hvem der skal afsted, om det skal være dem som USA håndplukker til dette arbejde, eller FN. Den danske regering burde støtte – ja kræve – at FN's våbeninspektører på ny får adgang til Irak for at fortsætte deres arbejde. Under Saddam Hussein var det ham som lagde hindringer i vejen og besværliggjorde deres arbejde. Nu burde det jo ikke være nogen sag at komme rundt til at mistænkelige steder og checke dem. Det amerikanske og engelske militær kontrollerer jo området. Så der er alle muligheder for endelig at få afgjort denne sag.

Samtidig burde det også være en vigtig principiel sag for den danske regering, at det skal være FN's våbeninspektører som afklarer denne sag. FN's våbeninspektører har erfaringen efter at have måttet kæmpe og diskutere med det irakiske styres topfolk om adgang til og indsigt i de forskellige steder. Endelig er FN og dets eksperter jo neutrale og upartiske, i modsætning til hvis dette arbejde skal gøres af eksperter fra besættelsesmagtens lande, underlagt den amerikanske administration.

Regeringens svar på spørgsmål 47 siger, at »Det er regeringens holdning, at våbeninspektørerne bør afslutte deres arbejde, når situationen igen tillader det«. Jamen det gør den jo netop nu. Der er ikke nogen Saddam Hussein til at forhindre arbejdet. Det er USA som ikke vil tillade det. Men det tør regeringen åbenbart ikke mene, eller også er regeringen helt enig med USA i at det bør være USA's egne eksperter som skal ind. Hvad enten forklaringen er den ene eller den anden, er den ynkelig.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) vil redegøre for sin stilling til beslutningsforslaget ved 2. behandling.

Et *tredje mindretal* i udvalget (KRF) vil redegøre for sin stilling til beslutningsforslaget ved 2. behandling.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Kim Andersen (V) Søren Gade (V) nfm. Ulrik Kragh (V) Jens Hald Madsen (V)

Peter Skaarup (DF) Søren Krarup (DF) Helge Adam Møller (KF) fmd. Kaj Ikast (KF)

Jann Sjursen (KRF) Bjarne Laustsen (S) Per Kaalund (S) Poul Andersen (S)

Poul Qvist Jørgensen (S) Villy Søvndal (SF) Morten Helveg Petersen (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Anne Grete Holmsgaard (SF)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V) 56 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S) 52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF) 22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1

Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende B 165**

Bilagsnr.	Titel
1	Forslag til tidsplan for behandling af beslutningsforslaget
2	Spm. 1 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til forslaget om, at terrortruslen vurderes som høj, herunder redegøre for, hvordan denne vurdering er fremkommet, samt hvor truslen kommer fra, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 2 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til forslaget om, at spionagetruslen vurderes som høj, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 3 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til forslaget om at subversionstruslen vurderes som høj, herunder redegøre for, hvordan denne vurdering er fremkommet, samt hvor truslen kommer fra, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 4 om, hvilke forudsætninger, der skal være opfyldt før sikringsstyrken forlader Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 5 om, redegørelse for drøftelser blandt de deltagende lande i sikringsstyrken om Genève-konventionen, særligt om der er enighed om, at denne konvention skal overholdes, og at brud på konventionen skal have konsekvenser, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 6 om vurdering af risikoen for at danske soldater udsættes for påvirkning fra radioaktivt materiale fra våben med forarmet uran, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 7 om, hvilke forholdsregler, der er truffet for at beskytte danske soldater mod Golfkrigssyndromet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 8 om, hvor stor kapaciteten til rydning af miner, herunder ueksploderede klyngebomber, er i Irak, samt om kapaciteten modsvarer behovet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 9 om, hvilke politiske grupperinger i Irak udover Baathpartiet, der ikke har været inviteret til møder med USA's administrator Jay Garner med henblik på diskussion af Iraks fremtid samt af dannelsen af en foreløbig irakisk regering, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 10 om, hvilken kompetence den foreløbige irakiske regering (Iraqi Interim Government) ventes at få, til forsvarsministeren og udenrigsministeren Spm. 11 om, hvad der menes med, at styrken skal bidrage til beskyttelsen af Iraks kulturarv og helligdomme, herunder oplyse om der også hermed henvises indsats for at geninddrive de dele der gik tabt under plyndringen af museer i Bagdad, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Bilagsnr. Titel

- Spm. 12 om, hvordan den danske regering har arbejdet for, at FN's våbeninspektører kan genoptage arbejdet i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 13 om kommandostrukturen for sikringsstyrken, herunder en beskrivelse af den kompetence CENTCOM får over danske tropper, samt i hvilket omfang, der vil være dansk deltagelse i beslutningerne på højt niveau, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 14 om vurdering af mulighederne for at få FN's våbeninspektører ind i Irak for at genoptage arbejdet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- 3 Spm. 15 om finansiering af det danske militærbidrag til sikringsstyrken – også hvis udsendelsesperioden kommer til at vare henholdsvis 12 og 18 måneder, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- 4 Spm. 16 om den polske udenrigsministers tilkendegivelse overfor den amerikanske udenrigsminister at udsendelsen af en stabiliseringsstyrke forudsætter et FN-mandat, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 17 om, den polske udenrigsminister har sagt at der er behov for en FN-resolution, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 18 om, hvilke finanslovskonti der skal finansiere beslutningsforslaget, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 19 om, hvor store forsvarets økonomiske reserver er, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 20 om, den såkaldte MIFRESTA-ramme på nogen måde berøres økonomisk af beslutningsforslaget, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 21 om, hvad besparelsen er ved at hjemkalde undervandsbåden Sælen og korvetten Olfert Fischer, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 22 om redegørelse for de aktuelle overvejelser i FN's Sikkerhedsråd, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 23 om redegørelse for hvilke konsekvenser styrkegenereringskonferencen, der har fundet sted i London den 8. maj 2003, har haft for de danske sikringsstyrkers indsættelsesområde, opgaveløsning og sammensætning, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- 5 Spm. 24 om USA's ansvar vedr. sikring af sundhed og velfærd i Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 25 om genudnævnelse af højtplacerede medlemmer af Baath-partiet som ministre mv., til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 26 om tildeling af genopbygningopgaver til amerikanske selskaber uden om den irakiske befolkning, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 27 om Richard Perle's foredrag for investorer før krigen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- Spm. 28 om den amerikanske regerings Task Force til opbygning af

Bilagsnr. Titel

Iraks økonomiske og finansielle system, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 29 om ministerens kommentar til at det amerikanske firma Kellogg Brown and Root ifølge The Guardian allerede er i gang med olieudvinding og ikke kun bekæmper olie-brandene som de var lejet til, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 30 om ministerens kommentar til at Kellogg Brown and Root har fået en kontrakt om olieudvinding uden andre firmaer var involveret, samt hemmeligholdelse af dette for kongressen og vicepræsident Dick Cheneys rolle i dette, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 31 om, hvordan den danske militære styrke skal forholde sig, hvis civilbefolkningen ikke efterlever besættelsesmagtens anvisninger, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 32 om Iraks nationale ressourcer, økonomi mv. er en del af befolkningens liv, ejendom og velfærd, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 33 om, hvordan ministeren opfatter den irakiske befolknings reaktion på den måde besættelsesmagten ønsker, at strukturere det irakiske samfund, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 34 om, danske styrker vil blive opfattet på linje med engelske og amerikanske styrker og deres besættelse af Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 35 om, ministerens enighed i at hovedparten af de udtalelser der er kommet fra irakere, siger at de er glade for, at slippe af med Saddam Hussein, men vil gerne selv bestemme over landets fremtid, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 36 om, at hovedargumenterne som USA og England brugte før invasionen nu er forsvundet af dagsordenen nu da man ikke har fundet kemiske eller biologiske våben i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren

Spm. 37 om, ministeren er enig med Jack Straw, som sagde, at der måske slet ikke var nogen masseødelæggelsesvåben tilbage, til udenrigsministeren og forsvarsministeren

Spm. 38 om en amerikansk embedsmand, der ville være forbløffet, hvis man fandt plutonium eller Uran i Irak eller kvanta af kemiske eller biologiske våben, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 39 om, ministeren finder det pinligt, at det ikke er lykkedes at finde kemiske eller biologiske våben, som var med til at begrunde en invasion af Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

6 Svar på spm. 1 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til forslaget om at terrortruslen vurderes som høj, herunder redegøre for, hvordan denne vurdering er fremkommet, samt hvor truslen kommer fra, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 2 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkning-

Bilagsnr. Titel

gerne til forslaget om at spionagetruslen vurderes som høj, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 3 om, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til forslaget om at subversionstruslen vurderes som høj, herunder redegøre for, hvordan denne vurdering er fremkommet, samt hvor truslen kommer fra, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 6 om, vurdering af risikoen for at danske soldater udsættes for påvirkning fra radioaktivt materiale fra våben med forarmet uran, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 7 om, hvilke forholdsregler, der er truffet for at beskytte danske soldater mod Golfkrigssyndromet, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 8 om, hvor stor kapaciteten til rydning af miner, herunder ueksploderede klyngebomber, er i Irak, samt om kapaciteten modsvare behovet, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 13 om, kommandostrukturen for sikringsstyrken, herunder beskrive den kompetence CENTCOM får over danske tropper, samt i hvilket omfang, der vil være dansk deltagelse i beslutningerne på højt niveau, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 15 om, finansiering af det danske militærbidrag til sikringsstyrken – også hvis udsendelsesperioden kommer til at vare henholdsvis 12 og 18 måneder, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 18 om, hvilke finanslovskonti der skal finansiere beslutningsforslaget, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 19 om, hvor store forsvarets økonomiske reserver er, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 20 om, den såkaldte MIFRESTA-ramme på nogen måde berøres økonomisk af beslutningsforslaget, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 21 om, hvad besparelsen er ved at hjemkalde undervandsbåden Sælen og korvetten Olfert Fischer, fra forsvarsministeren

Svar på spm. 23 om redegørelse for hvilke konsekvenser styrkegenereringskonferencen, der har fundet sted i London den 8. maj 2003, har haft for de danske sikringsstyrkers indsættelsesområde, opgaveløsning og sammensætning, fra forsvarsministeren

7 Svar på spm. 4 om, hvilke forudsætninger der skal være opfyldt før sikringsstyrken forlader Irak, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 5 om, redegørelse for drøftelser blandt de deltagende lande i sikringsstyrken om Genève-konventionen, særligt om der er enighed om, at denne konvention skal overholdes, og at brud på konventionen skal have konsekvenser, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 9 om, hvilke politiske grupperinger i Irak udover Baathpartiet, der ikke har været inviteret til møder med USA's administrator Jay Garner med henblik på diskussion af Iraks fremtid samt af dannelsen af en foreløbig irakisk regering, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 10 om, hvilken kompetence den foreløbige irakiske regering (Iraqi Interim Government) ventes at få, fra udenrigsministeren

Bilagsnr. Titel

Svar på spm. 11 om, hvad der menes med, at styrken skal bidrage til beskyttelsen af Iraks kulturarv og helligdomme, herunder oplyse om der også hermed henvises til indsats for at geninddrive de dele der gik tabt under plyndringen af muséer i Bagdad, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 12 om, hvordan den danske regering har arbejdet for, at FN's våbeninspektører kan genoptage arbejdet i Irak, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 14 om vurdering af mulighederne for at få FN's våbeninspektører ind i Irak for at genoptage arbejdet, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 16 om den polske udenrigsministers tilkendegivelse overfor den amerikanske udenrigsminister, at udsendelsen af en stabiliseringsstyrke forudsætter et FN-mandat, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 17, om den polske udenrigsminister har sagt, at der er behov for en FN-resolution, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 22 om redegørelse for de aktuelle overvejelser i FN's Sikkerhedsråd, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 24 om USA's ansvar vedr. sikring af sundhed og velfærd i Irak, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 25 om genudnævnelse af højtplacerede medlemmer af Baath-partiet som ministre mv., fra udenrigsministeren

Svar på spm. 26 om tildeling af genopbygningopgaver til amerikanske selskaber uden om den irakiske befolkning, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 27 om Richard Perle's foredrag for investorer før krigen, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 28 om den amerikanske regerings Task Force til opbygning af Iraks økonomiske og finansielle system, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 29, om ministerens kommentar til, at det amerikanske firma Kellogg Brown and Root ifølge The Guardian allerede er i gang med olieudvinding og ikke kun bekæmper olie-brandene som de var lejet til, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 30, om ministerens kommentar til, at Kellogg Brown and Root har fået en kontrakt om olieudvinding uden andre firmaer var involveret, samt hemmeligholdelse af dette for kongressen og vicepræsident Dick Cheneys rolle i dette, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 31 om, hvordan den danske militære styrke skal forholde sig, hvis civilbefolkningen ikke efterlever besættelsesmagtens anvisninger, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 32, om Iraks nationale ressourcer, økonomi mv. er en del af befolkningens liv, ejendom og velfærd, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 33 om, hvordan ministeren opfatter den irakiske befolkningens reaktion på den måde besættelsesmagten ønsker, at strukturere det irakiske samfund, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 34 om, danske styrker vil blive opfattet på linje med engelske og amerikanske styrker og deres besættelse af Irak, fra uden-

Bilagsnr. Titel

rigsministeren

Svar på spm. 35 om ministerens enighed i, at hovedparten af de udtalelser der er kommet fra irakere, siger at de er glade for, at slippe af med Saddam Hussein, men vil gerne selv bestemme over landets fremtid, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 36 om, at hovedargumenterne som USA og England brugte før invasionen nu er forsvundet af dagsordenen nu da man ikke har fundet kemiske eller biologiske våben i Irak, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 37, om ministeren er enig med Jack Straw, som sagde, at der måske slet ikke var nogen masseødelæggelsesvåben tilbage, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 38 om en amerikansk embedsmand, der ville være forbløffet, hvis man fandt plutonium eller uran i Irak eller kvanta af kemiske eller biologiske våben, fra udenrigsministeren

Svar på spm. 39 om ministeren finder det pinligt, at det ikke er lykkedes at finde kemiske eller biologiske våben, som var med til at begrunde en invasion af Irak, fra udenrigsministeren

8 Spm. 40 om redegørelse for forhandlingerne med Politiforbundet om afsendelse af 25 mand i den danske militære delegation til Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 41 om de danske politifolk skal arbejde under militær kommando og være underlagt den militære strafferet, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 42 om, hvilke politifolk/specialister fra politiet der er planer om at udsende til Irak, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 43 om udskiftning af en række af de ledene diplomater og embedsmænd på centrale poster i kontoret for genopbygning, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 44, om den amerikanske specialgruppe som USA sendte til Irak for at finde masseødelæggelsesvåben, nu er ved at nedtrappe deres aktiviteter, uden at have fundet beviser på eksistensen af hemmelige lagre af ulovlige våben, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 45 om kommentar til udtalelse fra oberst Richard McPhee om manglende fund af våben, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 46 om arten af de oplysninger som den amerikanske udenrigsminister Colin Powell gav FN's Sikkerhedsråd om eksistensen af flere hundrede tons biologiske og kemiske stoffer, missiler og raketter, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 47 om at sende FN's trænede og erfarne våbeninspektører afsted til Irak for at gøre arbejdet færdigt, dvs. undersøge eksistensen af masseødelæggelsesvåben, og lade denne gruppe få den tid som er nødvendig til dette, til forsvarsministeren og udenrigsministeren

Spm. 48, om FN's våbeninspektører skal gøre arbejdet om eksistensen

Bilagsnr. Titel

- af masseødelæggelsesvåben færdigt, og ikke specialister fra besættelsesmagtens lande, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
Spm. 49 om, at når den danske militære delegation bliver underlagt en central amerikansk overkommando, så kommer den danske militære delegation til at fungere som et led i besættelsesmagtens magtudøvelse, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
Spm. 50 om, at regeringens argumentation for at krigen mod Irak var forankret i FN byggede på eksistensen af masseødelæggelsesvåben, til forsvarsministeren og udenrigsministeren
- 9 Svar på spm. 40 om redegørelse for forhandlingerne med Politiforbundet om afsendelse af 25 mand i den danske militære delegation til Irak, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 41 om de danske politifolk skal arbejde under militær kommando og være underlagt den militære strafferet, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 42 om, hvilke politifolk/specialister fra politiet der er planer om at udsende til Irak, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 43 om at udskiftning af en række af de ledene diplomater og embedsmænd på centrale poster i Kontoret for genopbygning, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 44, om den amerikanske specialgruppe som USA sendte til Irak for at finde masseødelæggelsesvåben, nu er ved at nedtrappe deres aktiviteter, uden at have fundet beviser på eksistensen af hemmelige lagre af ulovlige våben, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 45 om kommentar til udtalelse fra oberst Richard McPhee om manglende fund af våben, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 46 om arten af de oplysninger som den amerikanske udenrigsminister Colin Powell gav FN's Sikkerhedsråd om eksistensen af flere hundrede tons biologiske og kemiske stoffer, missiler og raketter, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 47 om at sende FN's trænede og erfarne våbeninspektører afsted til Irak for at gøre arbejdet færdigt, dvs. undersøge eksistensen af masseødelæggelsesvåben, og lade denne gruppe få den tid som er nødvendig til dette, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 48, om FN's våbeninspektører skal gøre arbejdet om eksistensen af masseødelæggelsesvåben færdigt, og ikke specialister fra besættelsesmagtens lande, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 49 om, at når den danske militære delegation bliver underlagt en central amerikansk overkommando, så kommer den danske militære delegation til at fungere som et led i besættelsesmagtens magtudøvelse, fra udenrigsministeren
Svar på spm. 50 om, at regeringens argumentation for at krigen mod Irak var forankret i FN byggede på eksistensen af masseødelæggelsesvåben, fra udenrigsministeren

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til forsvarsministeren og udenrigsministeren og disses svar herpå

Spørgsmål 24 og udenrigsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S og SF

Spørgsmål 5, 6, 9, 12, 14, 29, 33, 36 og ministrenes svar herpå er optrykt efter ønske fra SF

Spørgsmål 13, 28, 31, 32, 34, 44, 45, 47, 48, 49 og ministrenes svar herpå er optrykt efter ønske fra EL

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes redegøre for drøftelser blandt de deltagende lande i sikringsstyrken om Genèvekonventionen, særligt om der er enighed om, at denne konvention skal overholdes, og at brud på konventionen skal have konsekvenser?

Svar:

Der har ikke blandt de deltagende lande i sikringsstyrken været afholdt egentlige formelle drøftelser om Genèvekonventionernes indhold og anvendelse, men der er i koalitionen enighed om, at koalitionsparterne er forpligtet til fuldt ud i forhold til hver parts internationale forpligtelser at overholde den humanitære folkeret. Der er ligeledes enighed om, at de ansvarlige for eventuelle brud på bestemmelserne i den humanitære folkeret skal retsforfølges.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes vurdere risikoen for, at danske soldater udsættes for påvirkning fra radioaktivt materiale fra våben med forarmet uran.

Svar:

Det kan ikke udelukkes, at der har været anvendt ammunition med forarmet uran i Irak.

Forarmet uran (DU) anvendes i projektiler for at øge disses muligheder for gennemtrængning i f.eks. kampvogne.

DU tillægges en »lav radioaktiv virkning«, og sammenlignet med den i naturen forekommende baggrundsstråling er strålingen fra DU mindre.

DU støv vil kunne forekomme i umiddelbar nærhed af mål, som er blevet ramt med DU projektiler. Forsvaret har udgivet retningslinier for at imødegå, at danske soldater kommer i kontakt med DU, og det pointeres her:

- Alle ødelagte køretøjer skal betragtes som potentielt forurenede med DU, og man skal holde en afstand på mindst 50 meter til sådanne køretøjer.
- Er man tæt på et køretøj, der brænder, skal man så vidt muligt holde sig på en afstand af mindst 50 meter.
- Finder man et projektil, som kan mistænkes at indeholde DU, skal det lades urørt, og fundet meldes til foresat.

– Man skal undlade at spise lokalt dyrkede grøntsager.

En overholdelse af disse retningslinier vil tilsikre, at danske soldater ikke kommer i kontakt med en evt. forekommende DU-forurening. I tilfælde, hvor en kontakt er nødvendig, f.eks. i forbindelse med fjernelse af ammunition, vil der blive anvendt særligt beskyttelsesudstyr.

Spørgsmål 9:

Ministeren bedes oplyse, hvilke politiske og eventuelle etniske grupperinger i Irak udover Baath-partiet, der ikke har været inviteret til møder med USA's administrator Jay Garner med henblik på diskussion af Iraks fremtid samt af dannelsen af en foreløbig irakisk regering?

Svar:

Ifølge de for regeringen foreliggende oplysninger er alle betydelige indenlandske og eksilirakiske grupper blevet opfordret til at deltage i forberedelserne til en irakisk eksiladministration, herunder bl.a. i de seneste konferencer i Nasiriya og i Bagdad. Den shia-muslimske gruppe SCIRI har imidlertid valgt ikke at deltage i de to nævnte konferencer.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes oplyse, hvordan den danske regering har arbejdet for, at FN's våbeninspektører kan genoptage arbejdet i Irak.

Svar:

Fra dansk side har man både inden for EU og over for koalitionspartnerne gjort sig til talsmand for, at FN's våbeninspektører, så snart sikkerhedssituationen måtte tillade det, får mulighed for at vende tilbage til Irak og genoptage arbejdet med at verificere og destruere eventuelle masseødelæggelsesvåben.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes uddybe kommandostrukturen for sikringsstyrken, herunder beskrive den kompetence CENTCOM får over danske tropper, samt i hvilket omfang, der vil være dansk deltagelse i beslutningerne på højt niveau.

Svar:

Den overordnede kommando for sikringsstyrken ventes indtil videre placeret i den amerikanske centralkommando (CENTCOM). Sikringsstyrken forventes at etablere hovedkvarter i Bagdad ledet af en amerikansk chef. Under hovedkvarteret forventes etableret fire militære regioner ledet af divisionshovedkvarterer. Storbritannien forventes at lede den sydlige region i Irak, hvorunder det danske bidrag ventes placeret.

Danmark forventer at afgive det danske bidrag under operativ kontrol af de britiske styrker under CENTCOM. Dette giver CENTCOM ret til via de britiske styrker at delegere opgaver til det danske bidrag i overensstemmelse med sikringsstyrkens formål og inden for specifikke rammer.

Forsvarschefen opretholder til stadighed fuld kommando over danske styrker. Det betyder, at ansvaret for administrative forhold m.v. vedrørende det afgivne personel vil forblive et nationalt an-

liggende, ligesom der ikke med kommandodelegationen overdrages jurisdiktionskompetence over personellet til en britisk chef.

Forsvaret forventer at stille en officer til rådighed for sikringsstyrkens hovedkvarter i Bagdad samt 1-2 officerer til rådighed for det britiske divisionshovedkvarter i Basra.

Spørgsmål 14:

Ministeren udbedes en vurdering af mulighederne for at få FN's våbeninspektører ind i Irak for at genoptage arbejdet.

Svar:

Spørgsmålet om tilbagevenden til Irak af FN's våbeninspektører drøftes fortsat i FN's Sikkerhedsråd. I overvejelserne indgår, ud over hensynet til deres sikkerhed og rolle i relation til koalitionen egne eksperter, mere generelt spørgsmålet om FN's rolle i overgangsfasen, ophævelse af sanktionerne og »olie-for-mad«-programmets fremtid. Det er regeringens håb, at det vil lykkes at skabe mulighed for, at våbeninspektørerne kan genoptage deres arbejde.

Spørgsmål 24:

Er ministeren enig i lederen i New York Times fra den 8. maj 2003, som konstaterer, at USA nu er besættelsesmagten i Irak, og at det påhviler denne at sikre bl.a. sundhed og velfærd for den irakiske befolkning, samt at dette hidtil har ladet meget tilbage at ønske?

Svar:

Det er ikke i folkeretten præcist fastlagt, hvornår status som besættelsesmagt indtræder eller ophører. Artikel 42 i den 4. Haager konvention fra 1907 indskrænker sig til at fastslå, at et territorium må anses for besat, når det faktisk er underlagt den fjendtlige hærs myndighed. Det indebærer, at såvel den militære som den administrative magt effektivt skal være overgået til modparten.

Så længe kamphandlinger står på, kan et territorium folkeretligt set næppe anses for besat, selvom fremmede styrker måtte have den militære kontrol over dele af territoriet. I den situation gælder art. 23 i den 4. Genève-konvention, hvorefter »Enhver af De Høje Kontraherende Parter er forpligtet til at tillade fri passage for alle forsendelser bestående af sanitært udstyr og medicinalvarer eller af genstande, der er nødvendige til religiøse formål, såfremt sådanne forsendelser alene er bestemt for civile, der tilhører en anden af De Høje Kontraherende Parter, selvom denne er den førstnævnte magts modstander. Der skal ligeledes tilstås fri passage for alle forsendelser bestående af fornødne levnedsmidler, beklædning og styrkende midler bestemt for børn under 15 år, svangre kvinder og barselspatienter.

En kontraherende part er dog kun forpligtet til at tillade fri passage for de i foregående stykke angivne forsendelser på betingelse af, at der efter dens opfattelse ikke er alvorlig grund til at frygte

- a) at forsendelserne kan blive ført til et andet sted end deres bestemmelsessted,
- b) at kontrollen eventuelt ikke er effektiv,
- c) at anvendelsen af ovennævnte forsendelser som erstatning for varer, der ellers skulle tilvejebringes eller fremstilles af fjenden, eller frigørelsen af materiel, tjenesteydelser eller indretning.

ger, som ellers ville have været fornødne til produktionen af sådanne varer, ville betyde en klar fordel for fjendens krigsanstrengelse eller økonomi.

Den magt, som tillader passage af de i nærværende artikels første stykke angivne forsendelser, kan gøre en sådan tilladelse afhængig af, at uddelingen til de personer, der skal nyde godt deraf, på stedet overvåges af beskyttelsesmagterne. Sådanne forsendelser skal fremsendes hurtigst muligt, og den magt, der tillader fri passage, er berettiget til at fastsætte forskrifter for den tekniske gennemførelse af passagen.«

Egentlige kamphandlinger i Irak må på nuværende tidspunkt vurderes at være tilendebragt, og der er meget, der tyder på, at betingelserne for status som besat territorium nu er opfyldt i Irak. Den militære samt den administrative kontrol synes effektivt at være overgået til modparten. Den humanitære folkeret indeholder ikke klare regler for, hvilken stat, der kan beteges som besættelsesmagt i humanitær folkeretlig forstand, i en situation som den foreliggende, hvor den militære aktion er udført af en koalition af stater, hvor de deltagende stater har haft vidt forskellige opgaver under aktionen. Det forekommer rigtigst at fortolke reglerne som alene gældende for den eller de stater, hvis styrker fysisk og faktisk kontrollerer et geografisk område. Det forekommer derfor rigtigst at betragte USA (og UK) som besættelsesmagter for de dele af Irak, som de fysisk og faktisk kontrollerer.

Der er i koalitionen fuld enighed om, at koalitionsparterne er forpligtet til fuldt ud i forhold til hver parts internationale forpligtelser at overholde den humanitære folkeret. USA (og UK) vil bl.a. være forpligtet til at overholde reglerne i afsnittet om besatte områder i den 4. Genève-konvention om beskyttelse af civile personer i krigstid. Hvad særligt angår forpligtelserne vedrørende sundhed og velfærd overfor den irakiske befolkning bemærkes, at der i dette afsnit er fastsat en række begrænsninger og forpligtelser for besættelsesmagten, der tager sigte på at beskytte civilbefolkningen. Ifølge konventionens artikel 55 har besættelsesmagten »pligt til med alle til rådighed stående midler at sikre befolkningens forsyning med levnedsmidler og medicinalvarer, i særdeleshed skal den, såfremt det besatte områdes hjælpeklender er utilstrækkelige, tilføre dette de fornødne levnedsmidler, medicinalvarer og andre varer«. Ifølge artikel 56 har besættelsesmagten »pligt til med alle til rådighed stående midler og i samråd med nationale og stedlige myndigheder at sikre og opretholde sanitets- og hospitalsindretninger og virksomheder i forbindelse hermed såvel som en offentlig sundhedstjeneste i de besatte områder...«.

Regeringen nærer fuld tillid til, at USA (og UK) udøver de rettigheder og efterlever de forpligtelser, der i henhold til den humanitære folkeret gælder for en besættelsesmagt.

Spørgsmål 28:

Hvad er ministerens holdning til om det er demokratisk og med respekt for Iraks nationale selvstændighed, at den amerikanske regering har nedsat en Task Force som skal finde frem til hvordan Irak skal opbygge en helt ny økonomisk og finansielt system og økonomiske institutioner som USA mener de skal se ud?

Svar:

Genopbygningen af et nyt og demokratisk ledet Irak efter det langvarige diktators fald er såvel regeringens som koalitionen mål. Denne proces er lige begyndt. I tiden frem til indsættelsen af en demokratisk valgt regering har Irak brug for al mulig bistand til opbygning af nye institutioner og arbejdsformer, som passer til et åbent og frit samfund. Danmark deltager også i denne proces, som

er et vigtigt element i genopbygningen af landet. De konkrete initiativer og indsatser vil blive drøftet med den irakiske interimadministration, som forudses etableret inden for en overskuelig fremtid.

Spørgsmål 29:

Hvad er ministerens kommentar til at det amerikanske firma Halliburton's underafdeling, Kellogg Brown and Root, ifølge den engelske avis The Guardian den 8. maj 2003, allerede er i gang med olieudvinding i Irak, og ikke kun, som tidligere oplyst, var lejet til at bekæmpe evt. oliebrande under selve krigen?

Svar:

Jeg er ikke bekendt med de omtalte virksomheders aktiviteter.

Spørgsmål 31:

Hvordan skal den danske militære styrke forholde sig, hvis den irakiske civilbefolkning ikke har tænkt sig at »efterleve besættelsesmagtens anvisninger« som beskrevet i udenrigsministeriets notat af 28. april 2003?

Svar:

Hovedsigtet med udsendelse af styrken er ikke at udøve de beføjelser og forpligtelser, der efter den humanitære folkeret tilkommer en besættelsesmagt, men derimod at varetage opgaven som sikringsstyrke med henblik på at skabe rammerne for opbygningen af en demokratisk retsstat. Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslag B 165, vil sikringsstyrken således efter regeringens opfattelse være nødvendig for at understøtte og sikre det internationale nødhjælpsarbejde, ligesom styrken vil være en forudsætning for, at genopbygningen af landet kan indledes. En sikringsstyrke vil også bidrage til opretholdelse af lov og orden i Irak og dermed medvirke til at give den vanskelige politiske overgangsproces de rette sikre rammer. Sikringsstyrken vil således medvirke til at fremskynde etableringen af et fredeligt og stabilt Irak til gavn for hele den irakiske befolkning, herunder også tilbagevendende flygtninge og internt fordrevne. En sikringsstyrke vil naturligvis ligeledes bidrage til beskyttelsen af Iraks kulturarv og helligdomme.

Folkeretten indeholder ingen forpligtelse for civilbefolkningen til at efterleve besættelsesmagtens anvisninger. Besættelsesmagten har imidlertid ret til at gennemtvinge efterlevelse af sine ordrer så længe dette sker inden for rammerne af den 4. Genève-konvention fra 1949, samt Haagerkonventionen fra 1907. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 34 vil det være rigtigst ikke at anse Danmark som besættelsesmagt. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af dette spørgsmål og til besvarelsen af spørgsmål 33.

Spørgsmål 32:

Er ministeren enig i, at Iraks nationale ressourcer, økonomi m.v. er en del af det som man i folkeretten kan betegne som befolkningens liv, ejendom og velfærd?

Svar:

Regeringen er enig i, at Iraks økonomi og nationale ressourcer, herunder landets oliereserver, er omfattet af den humanitære folkerets regler om beskyttelse af befolkningens liv, ejendom og vel-

færd. Administrationen heraf skal naturligvis ske med respekt for den humanitære folkerets regler, til gavn for den irakiske befolkning.

Spørgsmål 33:

Hvordan vil ministeren opfatte reaktioner – også voldelige – som kommer til udtryk fra den irakiske befolkning over for besættelsesmagtens militære, økonomiske og politiske diktater vedrørende Iraks nationale økonomi, ressourcer, og den måde som besættelsesmagten strukturerer det irakiske samfund på?

Svar:

Det er regeringens opfattelse, at den irakiske befolkning i arbejdet frem mod etableringen af en ny demokratisk retsstat i landet skal inddrages i videst muligt omfang og have mulighed for at fremkomme med meningstilkendegivelser i fuld respekt for den irakiske befolknings nyvundne mulighed for at udøve til ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed.

Voldelige reaktioner mod udenlandsk militært og civilt personel, samt mod den øvrige irakiske civilbefolkning, skal selvsagt bringes til ophør, således at lov og orden kan opretholdes og de ansvarlige retsforfølges. I den forbindelse bemærkes, at det danske styrkebidrag udsendes med et klart mandat til om nødvendigt at anvende fornøden magt bl.a. til at løse sine opgaver.

Spørgsmål 34:

Er ministeren enig i, at den danske militære styrke vil blive opfattet på linje med den engelske og amerikanske styrke og deres besættelse af Irak?

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 24 er det regeringens opfattelse, at det forekommer rigtigst at fortolke den humanitære folkerets regler om besatte områder som gældende alene for den eller de stater, hvis styrker fysisk og faktisk kontrollerer et geografisk område. Det vil derfor være rigtigst at betragte USA og UK som besættelsesmagter for de dele af Irak, som de fysisk og faktisk kontrollerer.

Danmark kontrollerer på nuværende tidspunkt ikke dele af det irakiske territorium og kan allerede af den grund efter regeringens opfattelse ikke anses som besættelsesmagt. Ved indsættelsen af et dansk bidrag til en sikringsstyrke vil Danmark kunne bidrage til besættelsesmagtens – i det konkrete tilfælde Storbritanniens – udøvelse af sine rettigheder og forpligtelser efter den humanitære folkeret. Så længe det danske styrkebidrag i realiteten ikke selv får den effektive militære og administrative kontrol med et geografisk område, vil der næppe heller være folkeretlig belæg for, at Danmark selvstændigt udøver de beføjelser, der tilkommer en besættelsesmagt. Dette er heller ikke hensigten med udsendelse af det danske militære bidrag til en multinational sikringsstyrke i Irak (jf. svar på spørgsmål 31). Det er regeringens indtryk, at såvel USA som Storbritannien er enig i denne opfattelse.

I udførelsen af sine opgaver er de danske styrker selvsagt forpligtet til at respektere den humanitære folkerets regler om beskyttelse af befolkningens liv, ejendom og velfærd i overensstemmelse med det irakiske folks interesser.

Spørgsmål 36:

Finder ministeren det ikke lidt absurd, at hovedargumentet som USA og England brugte i månederne op til invasionen af Irak, at der er nødvendigt af hensyn til at ødelægge Saddam Husseins muligheder for at bruge kemisk/bakteriologiske våben mod USA og andre vestlige lande, nu er helt forsvundet fra dagsordenen, da det til dato ikke er lykkedes USA at bevise eller finde nogen som helst biologiske eller kemiske våben?

Svar:

Regeringen deler ikke den opfattelse, at de irakiske masseødelæggelsesvåben er »forsvundet fra dagsordenen«. I takt med, at sikkerhedssituationen i Irak forbedres, intensiveres arbejdet med at lokalisere disse våben eller skaffe dokumentation for, hvad der er sket med dem. Da der især hvad angår kemiske eller bakteriologiske våben er tale om relativt små installationer og lagre, består der fortsat en mulighed for, at de er destrueret på et sent tidspunkt, ført til andre lande eller simpelt hen gemt godt af vejen, f.eks. ved nedgravning. Der ville heller ikke være nogen grund til at gå ind for, at våbeninspektørerne vender tilbage, hvis der ikke formodes at være noget at vende tilbage efter – eller få skabt klarhed over.

Spørgsmål 44:

Hvad er ministerens kommentar til at den amerikanske specialgruppe som USA sendte til Irak for at finde masseødelæggelsesvåben, nu er ved at nedtrappe deres aktiviteter, uden at have fundet beviser på eksistensen af hemmelige lagre af ulovlige våben?

Svar:

Ifølge Udenrigsministeriets oplysninger har den omtalte specialgruppe bestået af et militært kontingent fra 75th Exploitation Task Force. Dele af denne militære task force vil blive trukket hjem eller overført til andre opgaver i Irak. I stedet er en særlig Irak Overvågning Gruppe, som skal bestå af omkring 1000 våbeneksperter, herunder mange civile, under opbygning. Der er således ikke tale om, at eftersøgningen efter masseødelæggelsesvåben nedtrappes

Spørgsmål 45:

Hvad er ministerens kommentar til udtalelsen fra oberst Richard McPhee – der skal stå for afviklingen af den amerikanske specialgruppes arbejde – ifølge Politiken den 12. maj 2003 siger, at »Det var ikke for ingenting, at vi gav vores folk beskyttelsesdragter på...hvis Irak overvejede at bruge de våben, må der have været noget at anvende. Og vi har ikke fundet det«?

Svar:

Det har hele tiden stået klart, at eftersøgningen efter irakiske masseødelæggelsesvåben kunne blive en langvarig og besværlig proces. Det forhold, at der endnu ikke er fundet lagre af sådanne våben er ikke bevis for, at de ikke eksisterer eller har eksisteret. Jeg henviser i øvrigt til svaret på spørgsmål 44.

Spørgsmål 47:

Er ministeren enig i – med baggrund i de hidtil resultatløse undersøgelser af den amerikanske specialgruppe – at for at man kan konstatere hvordan situationen reelt er i Irak m.h.t. eksistensen af

masseødelæggelsesvåben, vil det være det eneste rigtige at sende FN's trænede og erfarne våbeninspektører af sted til Irak for at gøre arbejdet færdigt, dvs. undersøge eksistensen af masseødelæggelsesvåben, og lade denne gruppe få den tid, som er nødvendig til dette?

Svar:

FN's våbeninspektører i UNMOVIC og IAEA blev i sin tid udsendt på baggrund af resolution 1441 fra FN's Sikkerhedsråd. Denne resolution er ikke ophævet af Sikkerhedsrådet, selvom FN's generalsekretær på egen hånd suspenderede våbeninspektionerne i lyset af sikkerhedssituationen for inspektørerne i forbindelse med iværksættelsen af den militære aktion. Det er regeringens holdning, at våbeninspektørerne bør afslutte deres arbejde, når situationen igen tillader det.

Spørgsmål 48:

Er ministeren ikke enig i, at det ud fra et neutralt og troværdigt synspunkt, må være FN's våbeninspektører der skal gøre arbejdet om eksistensen af masseødelæggelsesvåben færdigt, og ikke specialister fra besættelsesmagtens lande?

Svar:

FN's våbeninspektører har deres veldefinerede opgave, som beskrevet i de relevante sikkerhedsrådsresolutioner.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 47.

Spørgsmål 49:

Er ministeren ikke enig i, at når den danske militære delegation bliver underlagt en central amerikansk overkommando, så kommer den danske militære delegation til at fungere som et led i besættelsesmagtens magtudøvelse?

Svar:

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 31, er hovedsigtet med udsendelsen af styrken ikke at udøve de beføjelser og forpligtelser, der efter den humanitære folkeret tilkommer en besættelsesmagt, men derimod at varetage opgaven som sikringsstyrke med henblik på at skabe rammerne for opbygningen af en demokratisk retsstat. Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslag B 165, vil sikringsstyrken således efter regeringens opfattelse være nødvendig for at understøtte og sikre det internationale nødhjælpsarbejde, ligesom styrken vil være en forudsætning for, at gen

opbygningen af landet kan indledes. En sikringsstyrke vil også bidrage til opretholdelse af lov og orden i Irak og dermed medvirke til at give den vanskelige politiske overgangsproces de rette sikre rammer. Sikringsstyrken vil således medvirke til at fremskynde etableringen af et fredeligt og stabilt Irak til gavn for hele den irakiske befolkning, herunder også tilbagevendende flygtninge og internt fordrevne. En sikringsstyrke vil naturligvis ligeledes bidrage til beskyttelsen af Iraks kulturarv og helligdomme.

Det forekommer efter regeringens opfattelse rigtigst, jf. besvarelsen af spørgsmål 24, at fortolke den humanitære folkerets regler om besatte områder som gældende alene for den eller de stater, hvis styrker militært og administrativt effektivt kontrollerer et geografisk område.

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 34 vil Danmark ved indsættelsen af et dansk bidrag til en sikringsstyrke kunne bidrage til besættelsesmagts – i det konkrete tilfælde Storbritanniens – udøvelse af sine rettigheder og forpligtelser efter den humanitære folkeret. Så længe det danske styrkebidrag i realiteten ikke selv får den effektive militære og administrative kontrol med et geografisk område, vil der næppe heller være folkeretligt belæg for, at Danmark selvstændigt udøver de beføjelser, der tilkommer en besættelsesmagt.

Den omstændighed, at et dansk bidrag til sikringsstyrken bliver underlagt en central amerikansk overkommando, ændrer ikke i sig selv det danske bidrags status i henhold til den humanitære folkeret.